

Grundläggande granskning 2021

Rapport

Köpings kommun

KPMG AB

2022-03-15

Antal sidor 9

Innehållsförteckning

1	Sammanfattning	2
2	Inledning/bakgrund	3
2.1	Syfte och revisionsfråga	3
2.2	Avgränsning	3
2.3	Revisionskriterier	3
2.4	Ansvarig nämnd/styrelse	3
2.5	Projektorganisation	3
2.6	Metod	3
3	Resultat av granskningen	4
3.1	Kommunstyrelsen	4
3.2	Kultur- och fritidsnämnden	5
3.3	Samhällsbyggnadsnämnden	5
3.4	Social- och arbetsmarknadsnämnden	6
3.5	Utbildningsnämnden	7
3.6	Vård- och omsorgsnämnden	8
3.7	Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd	9
4	Slutsats	10

1 Sammanfattning

Kommunallagen (KL 12 kap 1 §) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

Vi kan konstatera att nämnderna följer rutiner för uppföljning av mål och internkontroll. Vi anser att det är en brist att det i många fall saknas både målvärden samt resultat för vissa av kvalitetsindikatorerna men som ändå är redovisade som uppfyllda.

Vi rekommenderar därför att kommunstyrelse och nämnder att säkerställa att det finns målvärden kopplat till samtliga mål och att dessa följs upp för att det ska vara tydligt vilka bedömningar styrelsen/nämnden gör vid redovisning av måluppfyllelsen.

Det ekonomiska utfallet 2021 är genomgående positivt, det är endast kommunstyrelsen och kultur- och fritidsnämnden som redovisar negativa avvikelser.

2 Inledning/bakgrund

Vi har av Köpings kommuns revisorer fått i uppdrag att genomföra en grundläggande granskning. Uppdraget ingår i revisionsplanen för år 2021.

Kommunallagen (KL 12 kap 1§) ger uttryck för att revisorerna årligen ska granska all verksamhet som bedrivs inom nämndernas verksamhetsområde.

Grundläggande granskning är den granskning som varje år genomförs avseende styrelse och nämnder. Den grundläggande granskningen är till sin karaktär en löpande insamling av fakta och iakttagelser. Granskningen ska ge underlag för att bedöma styrelsens och nämndernas styrning, uppföljning och kontroll, säkerhet i redovisningssystem och rutiner samt måluppfyllelse, för att kunna uttala sig i ansvarsfrågan.

2.1 Syfte och revisionsfråga

Det övergripande syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har skapat förutsättningar för tillräcklig styrning uppföljning och kontroll av verksamheten. I granskningen kommer att bedömas om styrelsen/nämnden har en tillfredställande styrning av ekonomi och verksamhet (målstyrning) samt intern kontroll.

2.2 Avgränsning

Den del i den grundläggande granskningen som avser granskning av delårsbokslut och årsbokslut samt intern kontroll i redovisningen hanteras inte i denna granskning.

2.3 Revisionskriterier

Vi kommer att bedöma om rutinerna uppfyller:

- Kommunallagen 6 kap. 6 §
- Tillämpbara interna regelverk, policies och beslut

2.4 Ansvarig nämnd/styrelse

Granskningen avser kommunstyrelsen och samtliga nämnder

2.5 Projektorganisation

Granskningen har genomförts av Caroline Gerelius, revisor, och Karin Helin Lindkvist, certifierad kommunal revisor.

2.6 Metod

Frågor har översänts till kommunstyrelsen och nämnderna. Frågorna besvarats och skriftligt inför våra träffar så att svaren i sig också utgör underlag för samtalet.

Utöver frågorna och svaren som behandlas vid ett möte har det funnits utrymme för nämndens och ledningens representanter att informera om de risker och hot som finns

2022-03-15

för nämndens verksamhet både på kort och lång sikt. Denna del utgör i sin tur viktig input i revisorernas egen riskanalys.

3 Resultat av granskningen

Nedan har de enkätsvar som inkommit och vad som framkommit under mötet med presidiet sammanfattats. I bilaga 1 finns en fullständig redogörelse av enkätsvaren

3.1 Kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen har utgått ifrån kommunfullmäktiges mål som de sedan har formulerat om så de är mätbara. Målen följs upp i delårsrapporten som är omfattande samt vid bokslut. Styrelsen arbetar även med målen vid planerings- och budgetdagar, här arbetar de även fram vilka indikatorer som de ska ha för att mäta målen. Den nya styrmodellen har bidragit till att medarbetarna har bättre kännedom om vilka mål och uppdrag man har.

Under 2021 har de insett att det blir en utmaning att klara ekonomin på grund av att de inte har fått några statliga Corona bidrag. Kommunen har även fått ökade kostnader i samband med att räddningstjänsten övergick till Mälardalens räddningstjänst. Ett underskott har prognostiserats på fastighetsunderhåll, dock är tron att de ska kompensera detta på finanssidan. Här har de även tagit ett nytt grepp om fastighetsförvaltningen där de ska arbeta mer förebyggande.

Interkontrollplanen finns med som en del i verksamhetsplanen. Här är styrelsen delaktig i arbetet med risk- och väsentlighetsanalysen som planen grundar sig i. Resultatet från arbetet med intern kontroll rapporteras sedan in till styrelsen, om så krävs så fattas det beslut eller ges direktiv när avvikelser/brister konstateras.

Kommunstyrelsen anser behovet gällande stora investeringar som den största utmaningen under 2021/2022. Bakgrunden till detta är att mycket byggdes på 70- och 80-talet vilket innebär att det finns ett stort renoveringsbehov. Sedan kommer de närmsta 5 till 10 åren bli ekonomiskt tunga med många barn och fler äldre. Detta speglar även av sig i kompetensförsörjningen som blir en utmaning, här måste man arbeta med att attrahera arbetskraft men också veta hur de bäst ska utnyttja befintlig arbetskraft.

När det gäller konsekvenserna av Covid-19-pandemin så var Köping snabba med hanteringen på ledningsnivå. Det de har fått till sig är att cheferna i kommunen har känt stödet från politikerna under pandemin. Ingen chef har behövt fatta egna beslut utan större beslut har fattats tillsammans mellan politiker och tjänstepersonal.

3.1.1 Ekonomiskt utfall, måluppfyllelse och intern kontroll

Kommunstyrelsen uppvisar ett negativt resultat om -9,8 mnkr, det som utmärker sig är Samhällsbyggnad Mark och fastighet som redovisar ett underskott om -7,3 mnkr som beror på ökade kostnader för skötsel och drift av kommunens fastigheter.

Kommunstyrelsen har under året uppnått två av de tre kommungemensamma målen och ett är delvis uppnått. Av styrelsens 12 kvalitetsfaktorer är fyra delvis uppnådda, en ej uppnådd och resterande är uppnådda. Tre av indikatorerna som är redovisade som uppfyllda saknar resultat för 2021.

2022-03-15

Styrelsen har beslutat om interkontrollplan som innehåller tre kontrollpunkter, Styrande dokument, Bisysslor samt dokumenthanteringsplan. Momentet med dokumenthanteringsplanen har inte kunnat genomföras och planeras att genomföras under våren 2022.

3.2 Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden mål sätts utifrån verksamhetseten enligt en tillitbaserad styrning. Dessa mål följs sedan upp kvartalsvis. Nämnden ser att vissa budgetmål inte kommer att uppfyllas på grund av Covid-19-pandemin.

Under året har de ekonomiska prognoserna varit noggranna och träffsäkra.

Nämnden har en fastställd årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen, nämnden har varit delaktig i risk- och väsentlighetsanalysen som planen grundar sig i. Resultatet av arbetet med den interna kontrollen rapporteras in kvartalsvis.

Den största utmaningen som nämnden anser vara hur de ska stötta föreningslivet under 2021/2022.

3.2.1 Ekonomiskt utfall, måluppfyllelse och intern kontroll

Kultur- och fritidsnämnden uppvisar ett negativt budgetunderskott om -0,3 mnkr. Anledningen till underskottet härleds till förlorade intäkter i och med Corona samt försenad öppning av den nya bad- och sporthallen.

Nämnden har under året uppnått ett av de tre målen, de övriga två målen är delvis uppnådda. Bland indikatorerna så saknas det resultat för åtta av dessa och för 16 indikatorer saknas det målvärde 2021.

Nämnden har beslutat om interkontrollplan innehållande två kontrollmoment. I båda kontrollmomenten noterades avvikelser och därmed pågår ett arbete med att åtgärda/utveckla dessa.

3.3 Samhällsbyggnadsnämnden

Samhällsbyggnadsnämnden arbetar mot grunduppdragsmål som är enligt kommunens styrmodell. Dessa mål presenteras årligen för nämnden i verksamhetsplanen. Målen är kommungemensamma men de viktiga kvalitetsfaktorerna beslutas av nämnden själv. Genom att kvalitetsfaktorerna är mätbara så går det att se via dem om målen är uppnådda eller ej. Uppföljning av målen sker i samband med delårsrapporten samt vid årsbokslut, skulle större händelser ske som kan påverka måluppfyllelsen får nämnden information om detta. Under 2021 har nämnden inte behövt sätta in åtgärder för brister i måluppfyllelsen.

Under året har de ekonomiska prognoserna varit noggranna och träffsäkra som följs upp månadsvis vid sammanträdena, uppföljningar har en prognos för helåret.

Årligen fastställer nämnden en internkontrollplan. Risk- och väsentlighetsanalysen lämnas från förvaltningen till nämnden för vidare hantering och beslut, samtidigt så presenteras förslag på interkontrollpunkter för kommande år. Uppföljningen av internkontrollen sker dels i delårsrapporten samt i helårsrapporten där hela årets internkontrollarbete följs upp. Nämnden har kännedom om att beslut om åtgärder kan

2022-03-15

vidtas om internkontrollen påvisar brister/avvikelser men det har inte varit nödvändigt under 2021.

Från och med 2022 så kommer kontrollen av riskerna att ingå inom ramen för internkontrollen. I nuläget genomförs riskanalys i samband med verksamhetsplanen och dess uppföljningar. För år 2022 är de risker som förslås kontrolleras fakturakontroll, rättssäker handläggning samt brand- och säkerhetsinformation. Bakgrunden till dessa risker ligger i att förvaltningen är inne i en förändring där handläggning av ärenden på sikt ska bli mer digital. Därav är det av största vikt att förändringen inte påverkar rättssäkerheten eller handläggningen i övrigt. Det är av vikt att fakturahantering samt registrering av allmänna handlingar kontrolleras så att handläggningen sker tillfredsställande. Brand- och säkerhetsinformationen behövs kontrolleras då den till viss del är viktig för arbetsmiljön. Arbetsmiljön behöver vara god för att behålla och locka nya medarbetare.

I arbetet med att vara en attraktiv arbetsgivare ser samhällsbyggnadsnämnden möjligheterna till att erbjuda distansarbete. Nämnden ser detta som en viktig faktor för att locka rätt kompetens.

3.3.1 Ekonomiskt utfall, måluppfyllelse och intern kontroll

Samhällsbyggnadsnämnden visar ett överskott med 3,3 mnkr med bakgrund i lägre personalkostnader på grund av vakanta tjänster samt arvoden till förtroendevalda.

Nämnden har uppnått tre av tre mål och samtliga kvalitetsfaktorer förutom två som var delvis uppnådda. Det finns dock inte resultat redovisat för 16 indikatorerna för 2021 samt för nio saknas det målvärde.

Internkontrollplanen innehöll tre kontrollmoment varav alla är genomförda. Inget av momenten visade på avvikelser.

3.4 Social- och arbetsmarknadsnämnden

Social- och arbetsmarknadsnämndens mål är kopplade till deras grunduppdrag som utgår från dess reglemente. Kommunstyrelsen följer upp fullmäktiges övergripande mål utifrån en särskild styrmodell. Nämnden har delvis formulerat målen så de är mätbara, de har kvalitetsområden i sin verksamhetsplan med indikatorer och prioriterade områden. Dessa indikatorer följer nämnden upp vid delår 2 och bokslut.

Under året har de ekonomiska prognoserna varit noggranna och i balans, vid varje nämndsammanträde redovisas utfall och helårsprognos.

Nämnden har fastställt en årlig plan för uppföljning av den interna kontrollen. Resultatet från arbetet med intern kontroll rapporteras till nämnden två gånger under året. Skulle det uppstå en väsentlig avvikelse skulle åtgärder vidtas.

Social- och arbetsmarknadsnämndens har stora svårigheter med att klara kompetensförsörjningsbehoven vad det gäller socialsekreterare.

Från den 1 november 2021 går delar av Kultur- och folkhälsonämnden över i nämndens organisation. Så länge denna övergång blir kostnadsneutral så är förutsättningarna stora till att bibehålla och utveckla verksamheten.

3.4.1 Ekonomiskt utfall, måluppfyllelse och intern kontroll

Social- och arbetsmarknadsnämnden redovisar ett budgetöverskott 0,9 mnkr varav nedlagda kostnader för Corona är 1,1 mnkr.

Nämnden redovisar två mål som uppnådda och ett som delvis uppnått. Endast en av 13 kvalitetsfaktorer är inte uppnådda, tre som delvis och resterande nio som uppnådda. I åtta av indikatorerna som är redovisade som uppnådda saknas det målvärde och i två fall redovisade som delvis uppnådda.

Uppföljningen för internkontrollplanen visar att fem av 6 kontrollmoment är genomförda, ett av momenten kunde inte genomföras på grund av tidsbrist. Av de genomförda momenten noterades avvikelser, åtgärder för dessa är insatta och pågår förutom en som blev klar i juni 2021.

3.5 Utbildningsnämnden

2021 började nämnden med fokusområden som syftar till att skapa en rödtråd från nämnd ner till verksamheterna. Arbetet är kopplat till den nya styrmodellen som de arbetar efter där nämnden är mer delaktiga. Detta och andra fokusområden följs upp, förutom vid delårs- och årsbokslut, via verksamhetsbesök och fördjupade kvalitetsdialoger som verksamhetscheferna håller i. Andra tillfällen som nämnden behandlar fokusområden är vid nämndmöten samt utvecklingsdagar.

Nämnden har fastställt en budget i balans som följs upp under året och tar fram prognoser för hur läget ser ut. Av prognoserna har det sedan delvist växt fram en åtgärdsplan när prognoserna har visat på att budgeten inte kommer vara i balans. Under de senaste åren har nämnden mottagit ramtilldelningar i varierande storlek samt att man har genomfört effektiviseringar. Den största förändringen har skett i gymnasiet där budgeten nu nästan är i balans genom de förändringar som genomförts. Ett problem kring budgeterna är att dem är helår medan skolans verksamhet är under två terminer som sträcker sig över året.

I arbetet med risk- och väsentlighetsanalysen har nämnden varit delaktig, analysen ligger som grund till internkontrollplanen som de har fastställt. Uppföljningen kring kontrollpunkterna ingår i årshjulet för att inte glömma bort det. När brister eller avvikelser uppstår fattas beslut om nödvändiga åtgärder för att bearbeta dessa.

Utbildningsnämnden ser utmaningar kring trygghetsfrågan i och med många knepiga saker omkring och utanför skolan. Andra utmaningar finns kring dåliga resultat i matte, svårt att kartlägga elever som försvinner samt en ökning av anmälningar om hot och våld. Nämnden ser positivt på att anmälningarna ökar för att synliggöra de problem som finns, det viktiga är att följa upp anmälningarna så de avslutas. Elevhälsan är en annan stor utmaning där barn mår sämre, här skjuts det till resurser för att tidigt kunna sätta in stöd.

Det finns svårigheter kring att hitta behörig personal vilket har lett till att en del undervisar i ämnen som de inte är behöriga i. En faktor till denna svårighet är att det inte finns någon högskola eller universitet i kommunen som innebär att studenter flyttat och kanske stannat istället för att flytta hem.

2022-03-15

De förändringar som skett i gymnasiet är att de har organiserat om sig i ledningar och att de nu har rektorer istället för programansvariga. De olika programmen har en egen budgetram att följa vilket betyder att rektorerna har ett större ansvar. Förhoppningen är att dessa ändringar ska slå igenom på resultaten. En annan viktig faktor är samarbetet med social och arbetsmarknad från förskoleklass till gymnasiet där de arbetar med elever som inte påbörjat eller har avslutat sin gymnasieutbildning.

Incidenterna med elever i skolan ligger på en liknande nivå som tidigare med skillnaden att det har varit några mer allvarliga på senaste tiden. De allvarliga incidenterna har polisanmälts men den är inte nämnden med i utredningen. Nämnden skulle få åtgärder presenterade för sig däribland utökad budget för kameraövervakning exempelvis.

Pandemin har påverkat verksamheten i den mån att de har varit tvungna att bedriva delar av undervisningen på distans bland annat. Nu efter pandemin kommer ett större fokus läggas på grunduppdraget som har varit lite åsidosatt under pandemin.

3.5.1 Ekonomiskt utfall, måluppfyllelse och intern kontroll

Utbildningsnämnden redovisar ett överskott på 12,5 mnkr. Bakgrunden till den stora positiva avvikelsen ligger dels i att Förskoleverksamheten redovisar ett överskott på drygt 7,8 mnkr till följd av lägre personalkostnader. En annan del återfinns i försäljning/köp gymnasieutbildning som redovisar ett överskott på 6,9 mnkr då fler elever stannade i Köping samt fler utifrån studerade i kommunen.

Nämnden hade för 2021 tre kommungemensamma mål där varje mål hade totalt nio kvalitetsfaktorer med tillhörande indikationer som hjälper till att följa upp de olika målen. Samtliga tre mål var delvis uppnådda och fyra av de nio kvalitetsfaktorerna var uppnådda och resten delvis uppnådda. Bland indikatorerna finns det åtta som saknar ett målvärde för 2021.

Internkontrollplanen för 2021 bestod av fyra kontrollpunkter varav två av dessa identifierades avvikelser. För dessa avvikelser har ett förbättringsarbete satts i gång.

3.6 Vård- och omsorgsnämnden

Vård- och omsorgsnämnden har fastställt målen utifrån grunduppdraget och fullmäktige har fastställt kommunens utvecklingsmål där förvaltningen bidrar till måluppfyllelsen. Nämnden använder sig av tydliga indikatorer som mäter målen, där många av målen är kopplade till medarbetarenkäter och brukarenkäter som följer upp vid årsredovisningen och utvecklingsdagar.

Nämnden har fastställt en budget i balans där de har varit eniga i budgetarbetet. Det finns vissa oklarheter på grund av Covid-19-pandemin men i övrigt har prognoserna varit tillförlitliga. På uppdrag av kommunfullmäktiges har man även fattat beslut om effektiviseringar men några drastiska åtgärder har inte behövts.

I arbetet med risk- och väsentlighetsanalysen får nämnden punkter presenterade som kvalitetschefen har tagit fram och vid behov kan ytterligare punkter läggas till av nämnden. Av dessa punkter prioriterar nämnden och fattar sedan beslut utifrån olika riskbedömningar. Resultat från intern kontrollarbetets rapporteras sedan in två gånger per år. Uppstår incidenter utreds dessa och görs sedan anmälningar.

2022-03-15

Inom verksamhetsområdet ser nämnden ett par risker utifrån deras riskanalys. Sammanfattningsvis så handlar det om köpt vård, både inom LSS-området och äldreområdet. Överlag behövs det personal inom många områden bland annat sjuksköterskor och rehab personal, framförallt under ledigheter. Under 2021 var det problem med de upphandlade bemanningsföretagen vilket ledde till ökade kostnader.

För att utveckla kompetensförsörjningen har man tagit fram en ny benamningsmodell för att säkra rekryteringsprocessen och LAS-hantering. Samtliga chefer och schemaadministratörer genomgår en utbildning i bemanningsakademien som startade under hösten 2021 och fortsätter under 2022. Man kommer även fortsätta med att digitalisera vissa moment för att avlasta vårdpersonalen med till exempel medicinrobot och trygghetskamera.

Covid-19-pandemin har påverkat verksamheten sett till personalförsörjning då man har behövt säkra upp verksamheten, förvaltningen inrättade en covid-enhet, extra kostnader för skyddsutrustning uppstod samt att personal fick utnyttjas för smittspårning. Även hög sjukfrånvaro bland personalen som har varit påfrestande för hela förvaltningen. Pandemin har även bidragit till volymändringar i form av reducerade verksamheter inom äldreomsorgen, ordinarie planerad verksamhet samt inom LSS fritidsverksamhet och den öppna delen inom socialpsykiatri.

3.6.1 Ekonomiskt utfall, måluppfyllelse och intern kontroll

Vård- och omsorgsnämnden redovisar för 2021 ett budgetunderskott om -2,4 mnkr.

Nämnden hade för 2021 tre kommungemensamma mål där varje mål hade totalt nio kvalitetsfaktorer med tillhörande indikationer som hjälper till att följa upp de olika målen. Ett av målen är uppnådda och de resterande två är delvis uppnådda. I sex av kvalitetsfaktorerna för verksamhetsperspektivet saknas det resultat för 2021, trots det är det antingen redovisat som uppnått, delvis upp samt ej uppnått.

Nämnden har tre kontrollpunkter i den internkontrollplan som antagits för 2021. Samtliga kontrollpunkter har genomförts med avvikelser, avvikelserna är redovisade med åtgärdsstatus.

3.7 Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd är en gemensam nämnd för kommunerna Arboga, Hallstahammar, Kungsör, Köping och Surahammar. Nämnden är en kommunal tillsynsmyndighet och arbetar för att samhällets mest utsatta inte ska missgynnas ekonomiskt och rättsligt. Nämndens uppdrag är att utöva tillsyn över förmyndare, gode män och förvaltare. Överförmyndarnämnden har också i uppdrag att utreda behovet av ställföreträdare. Utöver det ska nämnden rekrytera och utbilda ställföreträdare. Nämnden utgår från värdkommunens styrmodell och fastställer sedan mål, viktiga kvalitetsfaktorer och indikatorer.

3.7.1 Ekonomiskt utfall, måluppfyllelse och internkontroll

Västra Mälardalens Överförmyndarnämnd redovisar ett överskott om 2,3 mnkr.

Köpings kommun
Grundläggande granskning 2021

2022-03-15

Nämnden måluppföljning innehåller tre med värdkommunen gemensamma mål, olika viktiga kvalitetsfaktorer som innehåller en eller fler indikatorer. Samtliga av indikatorerna är uppnådda och då även de viktiga kvalitetsfaktorerna.

Samtliga kontrollmoment under 2021 är genomförda varav ett pågick vid kontrolltillfället och ett som visade avvikelse. På det kontrollmoment som innehöll avvikelse är åtgärder genomförda.

4 Slutsats

Vi kan konstatera att nämnderna följer rutiner för uppföljning av mål och internkontroll. Vi anser att det är en brist att det i många fall saknas både målvärden samt resultat för vissa av kvalitetsindikatorerna men som ändå är redovisade som uppfyllda.

Vi rekommenderar därför att kommunstyrelse och nämnder att säkerställa att det finns målvärden kopplat till samtliga mål och att dessa följs upp för att det ska vara tydligt vilka bedömningar styrelsen/nämnden gör vid redovisning av måluppfyllelsen.

Det ekonomiska utfallet 2021 är genomgående positivt, det är endast kommunstyrelsen, vård- och omsorgsnämnden samt kultur- och fritidsnämnden som redovisar negativa avvikelser.

2022-03-18

KPMG AB

Karin Helin Lindkvist

Certifierad kommunal revisor

Caroline Gerelius

Kommunal revisor